

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEMKUNDIGE KRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.
Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE

en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE
Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch
Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens
de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975
nr. 3394 en nr. 3395.

Verantwoordelijke uitgever : A. VAN ISEGHEM
Ijzerstraat 1
8400 OOSTENDE

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen
getekende bijdragen.

14de jaargang, nr. 3 - maart 1985.

VOOR DE INHOUDSTAFEL VAN DIT NUMMER, ZIE DE LAATSTE BLADZIJDE

MAART - ACTIVITEITEN

De Oostendse Heemkundige Kring DE PLATE heeft de eer en
het genoegen zijn leden en belangstellenden uit te nodigen
op 2 voordrachten :

1. Namiddag voordracht die doorgaat op :

dinsdag 12 maart 1985 om 15 uur stipt

in de conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr Colen-
straat 6, Oostende.

Het onderwerp : OOSTENDE GEDURENDE DE TWEEDE WERELDOORLOG

spreker : OMER VILAIN, Hoofdbibliothecaris en Ondervoor-
zitter van "De Plate".

Nu dat het 40 jaar zal geleden zijn dat de 2de Wereld-
oorlog (1940-1945) een einde nam is het wellicht niet onge-
past eens enkele kleine historische anekdoten over die pe-
riode uit het Oostende van toen in herinnering te brengen.
De spreker zal in 10 kleine hoofdstukjes die periode pogen
terug vóór het geheugen te brengen, nl. :

1. De mobilisatie
2. Het uitbreken van de oorlog en de vluchtelingen
3. De bombardementen
4. De bezetting
5. De politieke en administratieve toestand
6. De bevoorrading
7. De collaboratie
8. Het verzet
9. Het vereniging- en ontspanningsleven
10. De evacuatie en de bevrijding

2. Avond voordracht die doorgaat op :

donderdag 28 maart 1985 om 20u30

in de conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr Colen-
straat 6, Oostende.

Het onderwerp : DEVOTIE EN BIJGELOOF

spreker : de heer MARCEL MESSIAEN

De geest van de volksmens voedt zich met een eigenaardig en soms tegenstrijdig mengsel van voorvaderlijke overleving, overgeërfde gebruiken, aanvaarde wanbegrippen, ingeworteld bijgeloof gekruid met een grotere of kleinere mate van godsdienstige overtuiging.

Dit maakt het soms moeilijk een grens te trekken tussen devotie en bijgeloof.

Over de vele vormen die deze begrippen bij onze vissers en poldermensen kunnen aannemen spreekt vanavond voor u de heer Marcel MESSIAEN. Als kustmens, stichtend lid van onze bloedeigen vereniging, voorzitter van de Heemkring BACHTEN DE KUPE en conservator van het Openluchtmuseum van Izenberge heeft hij er een lange ervaring als volks- en heemkundige opzitten. Hij is een vlot verteller die door geen enkele rechtgeaarde kustbewoner mag gemist worden.

Zoals altijd is de toegang tot deze 2 voordrachten kosteloos en vrij, ook voor niet-leden.

* * * * *

DE JAARLIJKSE VEILING

De jaarlijkse veiling, voorbehouden voor de leden van "De Plate", had dit jaar voor de 15de maal plaats.

Een 160-tal nummers werden er geveild. Grote uitschieters waren er wel niet bij. Toch behaalde een "Almanach du commerce et de l'industrie de la ville d'Ostende" van 1889, uitgegeven door A. Stracké de mooie prijs van 2.000 Fr en "Vlaamsche zeevisschers" van E. De Spot, uitgegeven in 1942, het bedrag van 1.000 Fr. Een 4-tal porceleinkaarten schommelden tussen 700 en 800 Fr. Een fotoalbum met 79 foto's van de overstroming van 1953 steeg tot 1.100 Fr, een catalogus "Salon des Beaux-Arts d'Ostende" uit 1907 behaalde 500 Fr. Een prentkaart met het vliegveld van Stene werd voor 600 Fr geveild. Een mooie brochure van Middelkerke werd reeds toegewezen aan 200 Fr. Minder in trek, in vergelijking met vorige jaren, waren de litho's van Daniels-Dubar. Van de 11 grote formaten gingen er maar 3 van de hand. Zo ziet men dat ieder veilingsjaar verschillend is. Dit naargelang de interesse van de aanwezige kopers.

Nu is het weer wachten op de veiling van 1986...

Omer VILAIN

Zijn reis naar Bulgarije in 1906 (2)

Le Carillon, 25 december 1906

De eerste grote stad die we op Servisch grondgebied aandoen is Belgrado, verblijfplaats van de koning van Servië. Heel schilderachtig gelegen aan de samenloop van Sava en Donau.

(N.B. De toen regerende koning was Peter I (= Peter Karadjordjevič) (1844-1921). Hij was in Frankrijk opgevoed (o.a. in Parijs en Metz), had deelgenomen aan de Frans-Duitse oorlog (1870), was zelfs gevangen genomen door de Duitsers maar, zwemmend over de Loire, ontsnapt. Hij werd koning van Servië in 1903, na de moord op Alexander I Obrenovič (1903), de laatste van die dynastie. Peter stierf in Toptsjider, de voormalige zomerresidentie van de Servische koningen, op 5 km ten westen van Belgrado).

Volgens mijn inlichtingen telt Belgrado ca 85.000 inwoners (N.B.: in 1971 al 770.000). 't Is een zeer belangrijke vesting met een garnizoen van 4.000 man. Door haar strategische ligging beheerst ze de toegang tot Turkije. Ik hoor dat de stad heel interessant is en neem me voor er enkele dagen te verblijven tijdens mijn terugkeer.

Vanaf Belgrado verandert het landschap grondig van uitzicht. Ik merk nu totaal andere constructies op. Ook de inwoners schijnen tot een heel ander ras te behoren. We zien Serviërs, Roemenen, Walachen, zigeuners, Turken. (N.B. Zoals zovelen hanteert A. Stracké de term "ras" heel lichtzinning).

De spoorweg loopt langs de Sava tot Toptsjider. Links van die plaats bevindt zich een kerk en een koninklijk landgoed. Rechts een eikenbos waar in 1868 Michaël Obrenovič vermoord werd. (N.B. Die bekwaame en moderne Servische vorst (1823-1868), die de laatste Turkse garnizoenen uit Servië wegreeg, werd op 10 juni 1868 in Toptsjider vermoord, volgens sommigen door aanhangers van de Karadjordjevič).

Links van de spoorweg geweldige rotsen. Tunnels, één van 1.600 m en twee kortere. In de verte het Kosmaï-gebergte. Nu rijden we langs de Morava. Het panorama wordt steeds fraaier. Hier wordt veel maïs verbouwd. Vandaar die massa's ganzen en kippen. Verder kudde kleine ossen en varkens, waarvan de helft zwart zijn, en die sterk gelijken op hun Hongaarse broers. Naar ik verneem is de Servische export van varkens, gevogelte en eieren heel belangrijk.

De huisjes zijn licht gebouwd, uit hout en leem. Bijna alle hebben een veranda wat op Oosterse invloed wijst. Daar het mooi weer is zitten de mannen buiten. Ze roken een pijp en kijken onverschillig naar onze trein die ons naar Nisj voert. Hier werd Constantijn de Grote geboren. Eindeloze oorlogen werden in de omgeving

AUGUST STRACKE

van de stad gevoerd; vandaar het eeuwenoude strategisch belang van de plaats. Naar de versterkingen en de kazernen langs de spoorweg te oordelen moet Nisj een geduchte vesting zijn.

Vorbij Nisj is het landschap heuvelachtig met koppen van 400 m hoogte. Het panorama is van een woeste romantische schoonheid. Vijf tunnels, van 200 tot 300 m lang, doen het uitzicht voortdurend veranderen. Onze Oriënt-Expres zet zijn weg voort tegen 25 à 30 km per uur.

Moeizaam stijgt hij naar de hoogte van Tsaribrod dat we na enkele uren bereiken. Hier werden de Serven door de Bulgaren verslagen in 1885.

(N.B. nl. tijdens de oorlog ontstaan na de aanhechting van Oost-Roemelië - september 1885 - door vorst Alexander van Battenberg - cf. supra).

Enkele kilometers verder overschrijden we de Servische grens en komen op Bulgaars grondgebied. Aan weerszijden van de scheidingslijn staan er militaire wachtposten en hangt respectievelijk de Servische en de Bulgáarse vlag.

Een half uur later komen we aan in het Bulgaars station Tsaribrod. Twee douanebeambten stappen op om reispassen en reisgoed te controleren. (N.B. De geografie van Oost-Europa is bedorven door herhaalde grensverschuivingen en door de manie van de Oostbloklanden om de plaatsen (uit ideologische overwegingen) om te dopen. In 1906 is Tsaribrod dus Bulgaars. Sinds W.O.I behoort het tot Joegoslavië maar heet nu Dimitrovgrad).

We zetten onze reis voort en na ca. 50 km bereiken we de hoogvlakte van Dragoman waarvan de bergpas zo vaak vermeld werd tijdens de Servisch-Bulgaarse oorlog. Op 16 november 1885 werd de pas stormenderhand veroverd door de Serven en de Bulgaren moesten wijken naar Slivnitsa. Maar ze kregen versterkingen en maakten zich opnieuw meester van de bergpas terwijl de Serven de hoogten van Rila bezetten. Deze moesten op 19 november 1885 zich op hun beurt terugtrekken op Dragoman. (N.B. Dragoman en Slivnitsa zijn twee kleine Bulgaarse plaatsen, noordwestelijk van Sofia).

In de verte rijzen Berkovitsa Balkan, Etropole Balkan en het Rilagebergte, bijna 3.000 m hoog. (N.B. Berkovitsa B. ligt ca. 60 km noordelijk en Etropole B. op een goeie 50 km noordoostelijk van Sofia; het Rilagebergte ca. 75 km ten zuiden van de hoofdstad. Bij Rila

bevindt zich het beroemde Sint-Jans- of Rilaklooster - naar Ivan Rilski - gesticht in de 11de eeuw. Tijdens de Turkse overheersing het religieuze en culturele bolwerk der Bulgaren. Na de brand van 1833 werd het naar het voorbeeld der kloosters op de Athosberg heropgebouwd).

Al die inlichtingen kreeg ik van Dr. Lambref en van een Bulgaars reiziger waarvan ik de naam vergeten ben. Ik dank ze hier.

Tegen 16 uur duikt rechts van de spoorweg de stad Sofia op. Dr. Lambref had mij gezegd dat minister Ghenadiëf mij persoonlijk zou komen begroeten. En werkelijk, zodra de trein stilstond, werd ik hartelijk door hem ontvangen. Ik nam afscheid van Dr. Lambref die tot mijn spijt 's anderendaags afwezig was en die ik niet meer gezien heb. De minister bracht mij naar het "Grand Hôtel Bulgarie" waar een weelderig appartement voor mij gereserveerd was.

Bij het binnenrijden van de stad deed zich een klein ongeval voor. De vooras van ons rijtuig brak en beiden vielen we bijna op de grond. Een ander rijtuig werd bijgeroepen en lachend over het incident bereikten we het hotel.

Sofia, hoofdstad van Bulgarije en residentie van Z.K.H. Prins Ferdinand I, ligt aan de samenvloeiing van de Elesjnitsa en de Perlova te midden van een onmetelijke en heerlijke vlakte bespoeld door de Isker, en op een hoogte van 580 m boven de zeespiegel. De stad is afgeschermd in het zuiden door de Vitosjaberg, 2.291 m hoog, en in het noordoosten door Etropole Balkan. Ze telt 82.189 inwoners (N.B.: in 1978 al meer dan 1 miljoen).

Volgens inlichtingen door ambtenaren, mij ter beschikking gesteld, leven er in Sofia ongeveer 8.000 joden, 1.000 zigeuners en 1.000 Turken. De stad is de zetel van een Bulgaars en een katholiek aartsbisdom en heeft een hof van cassatie en andere tribunalen. Er zijn ook verscheidene moskeeën en kerken, o.a. de metropoli- taanse kerk.

Als je buiten het station komt, wordt je verrast door een mooi panorama : brede goed onderhouden straten die naar het centrum van de stad leiden. Vóór het station staan rijtuigen, alle met twee paarden bespannen. Je hoort er geen geroep van koetsiers en commissionairs. Je ziet er ook geen ruw gedrang zoals bij ons, hoewel het station nogal klein is voor de drukte die ik er geconstateerd heb. Er bestaan trouwens plannen om binnenkort het station aanzienlijk te vergroten. (N.B. Het contrast met de "Koningin der Badsteden" moest A. Stracké inderdaad treffen : de slecht geplaveide toegang tot Oostende, de ruwheid en het gevloek van de koetsiers en de onbeschaamdheid van de commissionairs vóór ons zeestation. Als secretaris van de sectie "Badseizoen" had hij dat alles opnieuw betreurd in zijn rapport over het seizoen 1900, in de Oostendse handelskamer, op 15 januari 1901 - cf. mijn bijdrage in "De Plate", 12e jg., april 1983).

De gedaanteverandering of beter de heropbouw van Sofia dateert van 1878, het jaar dat de Bulgaren,

na meer dan een eeuw van ondragelijk lijden, de Turkse heerschappij hebben afgeschud. De straten zijn heel breed, rechtlijnig en afgeboord met moderne huizen, ruim en luchtig, wedijverend met monumentale gebouwen. Ik citeer : het paleis van de prins, neergezet in een uitgestrekt en mooi park, de nationale bank, de staatsdrukkerij, de ministeries, het parlement, de nationale bibliotheek, de atheneums voor jongens en meisjes, de militaire school, de landbouwschool, het postgebouw en het nieuw theater dat gelegen is achter het stadspark. Verder vermeld ik nog de kazernes, de dierentuin, de botanische tuin en het park van prins Boris dat een bezoek overwaard is.

De hele stad is uitsluitend elektrisch verlicht. De waterleiding is in perfecte staat en het drinkwater uitstekend.

Bij mijn aankomst in Sofia werd ik door minister Ghenadiëf uitgenodigd op een diner, met twee van zijn vrienden, nl. de voorzitter van de kamer van volksvertegenwoordigers en de directeur van het ministerie van buitenlandse zaken.

Tegen 22 uur werd ik naar mijn hotel teruggebracht waar ik alle comfort genoot.

Germain BILLIET

(wordt voortgezet)

#####

van K A K E T U U T T E tot K A N T E N T U I T

De ouderen onder ons zullen nog wel een herinnering hebben aan de "kaketuutten" van de visvrouwen uit grootmoeders's tijd. Voor wie het niet weet : dat waren de linnen mutsen, afgezet met kant.

In Nederland - onder meer in Zeeuws-Vlaanderen - bleef dit hoofddekseel voor vrouwen nog ettelijke jaren na wereldoorlog II "in".

Ik heb ergens in een oude krant gelezen dat de vlaamse kinderen met verwondering keken naar de "kanttuiten" van de Zeeuwse dames.

Volgens de dikke van Dale (uitgave 1984) betekent een "tuit" ook een "muts of kap (van vrouwen)" in de gewesttaal.

Het "Geïllustreerd Woordenboek der Nederlandse Taal" van R.K. Kuipers (1901) geeft onder "tuit" ook "kapsel" aan.

Van "kanten tuit" naar "kanttuit" of "kanttuit" is geen grote stap. Is een volgende stap - in de richting van ons dialect naar "kaketuutte" niet mogelijk geweest ?

Welke serieuze taalgeleerde of dialectkundige geeft hierop een afdoende antwoord ? ? ?

Jef KLAUSING

ARCHIEF OVER OOSTENDE EN HET CAMERLINCKXAMBACHT.

In het Rijksarchief te Kortrijk, fonds Kasselrijarchief bewaart men wat men noemt "bruine pakken". Daarvan zijn er twee reeksen voorhanden. In de 1ste reeks zijn er 1121 nummers aanwezig en daarop is gelukkig een summiere inventaris gemaakt door de heer Valeer ARICKX. Elk nummer is een pak papieren van 10 tot 20 cm dikte, gewikkeld in bruin papier; daarom kreeg de reeks de naam "bruine pakken", reeds vele jaren geleden toen alles zich nog te Brugge bevond.

Nu blijken er in die pakken - die normaal stukken moeten bevatten over de parochies van de kasselrij Kortrijk - toch papieren voor te komen die handelen over plaatsen buiten de kasselrij en o.m. over Oostende en over het Camerlinckxambacht. Ik heb de betreffende pakken eens nagezien en vluchtig kennis genomen van hetgeen dat er in steekt. Misschien zijn er onder de leden die er wat meer willen over weten. Als ze tijd en belangstelling hebben kunnen ze zich aan het werk zetten.

In de hieronder vermelde nummers komen er telkens misschien 100-200 of meer stukken voor, waaronder er slechts enkele op Oostende betrekking hebben, maar die zitten dan toch bij elkaar.

nr 5907: in dat pak zitten verscheidene stukken die betrekking hebben op zangmeester THIBAUT van de grote kerk (ca 1785)

- 1) hij wordt ervan beticht liedjes te hebben gemaakt die spotten met pastoor VERHAEGHE;
- 2) hij zou betrekkingen gehad hebben met de vrouw van een zekere VERSLUYS.

nr 6084 : hierin o.m. het volgende

- 1) extract dd. 30 aug. 1706 uit het register "miscellanea" van Oostende nopens de belegering;
- 2) kwijschelding van betaling van 3 schellingen per gemet door de bewoners van de heerlijkheid 't Proostsche op de parochies Slijpe, Mannekensvere, Westende, Wilkskerke en Middelkerke ter oorzake van een doorbraak van de zee te Snaaskerke (19 dec. 1690);
- 3) brief uit Oostende aan 't Proostsche 17 sep. 1704;
- 4) brief uit Slijpens aan 't Proostsche 21 jan. 1687;
brief uit Slijpens aan 't Proostsche 22 jan. 1687;
- 5) supplicatie van Ferdinand van Pruisen te Oostende aan de koning 4 sep. 1686;
- 6) brief uit Slijpens 22 jul. 1689;
- 7) kind verdronken te Slijpens 28 feb. 1689;
- 8) brief uit Slijpens nopens lossen van een schip op zondag 28 feb. 1689.

nr 6110 : order van Maximiliaan Emanuel, hertog van Beieren, aan de kasselrij Kortrijk om haar aandeel te betalen in het onderhoud van de haven van Oostende 27 jul. 1700. Een vijftal stukken.

nr 6147 : hierin zitten over Oostende een dertigtal stukken met betrekking tot het volgende :

- 1) brief aan het Brugse Vrije van Marquis de Prié over betaling Marquis del Campo van 500 florijn (Brussel 18 feb. 1723);
- 2) bundel met extracten uit het resolutieboek van het Vrije van 1654 tot 1703 over de betaling van de gouverneur van Oostende;
- 3) twee Spaanse brieven van de gouverneur van Oostende, marquis D'Couarrubias, over betaling van 500 florijn (ca 1706).

nr 5944 : Camerlinckxambacht; Snaaskerke, Slijpe, Mannensvere, Middelkerke, Wilskerke; schouwing van landen en waterlopen onder de heerlijkheid 't Proostsche, 1705 - 1720 - 1723 - 1792 - 1793. Telkens een bundeltje.

nr 6261 : 2 bundeltjes :

- 1) 1720 : schouwing van landen en huizen in de nieuwe bedijking van Camerlinckx op Stene, Leffinge en Snaaskerke; Stene 36 stukken land, Snaaskerke 18 stukken, Leffinge 207 stukken;
- 2) 1720 : grootte en prijsie van alle de landen binnen de nieuwe bedijkte polder van Snaaskerke, Stene en Leffinge.

Raymond VANCRAEYNEST.

.....
EEN BIOGRAFIE MET BLOEMLEZING OVER JEANNE VAN DE PUTTE

Jeanne VAN de PUTTE, een Blankenbergse meisje dat vòòr Wereldoorlog II heel wat bekendheid genoot, bezweek, amper 22 jaar oud, aan tuberculose ; zij was de zuster van de in de katholieke Vlaamse vrouwenbeweging actieve socio-culturele werkster Philippine VAN de PUTTE. In een reeks gedichten, prozastukken, brieven en dagboekantekeningen heeft zij haar diepzinnig religieus-humanistische levensvisie verwoord. Thans is zij zo goed als vergeten, en als persoon en als schrijfster. Te Gent bij het Cultureel Documentatiecentrum 't Pand (Onderbergen 1, 9000 Gent) verscheen in 1983 van de hand van W. VAN UFFELEN een levensschets : "Jeanne Van de Putte (1907 - 1930) : biografie en bloemlezing" (165 blz., 270 F + portkosten) in de reeks : "Gentse bijdragen tot de literatuurstudie, nr. 5). De nog jeugdige auteur, licenciat in de Germaanse Filologie, heeft, wetens en willens, iedere literair-wetenschappelijke aanpak terzijde gelaten en zijn lezers een "ontmoeting met het leven en het werk" willen bieden; hij brengt dan ook de nu tot schim geworden figuur van Jeanne VAN de PUTTE zowel in haar literaire als algemeen-menselijke dimensies tot haar ware proporties terug : alleszins minder volmaakt dan haar al te voortvarend toegedicht "Hadewijck-aureool" maar zeker... "menselijker". Zie ook de boekbespreking van Mia VAN MECHELEN die verscheen in het tijdschrift "Wetenschappelijke Tijdingen (op het gebied van de geschiedenis van de Vlaamse Beweging)", jaargang 43, 1984, nr. 1, blz. 58-59.

Emiel SMISSAERT

Mon portrait en 1960, 1888

- De ets "Bosje" (T 41) (1888) haalde 1.150 gulden tijdens de veiling van 26 nov - 4 dec 1984 bij P. BRANDT te Amsterdam.

--*-*-*

- Michel BAILLY, Les Amis de James Ensor repropoent un ordinateur aux Musées des Beaux-Arts de Bruxelles, in Le Soir, 04 februari 1985.

--*-*-*

- C. VAN DE VELDE, Stedelijke Musea Brugge - Steinmetz-kabinet. Catalogus van de tekeningen, Brugge, 1984.
Nota's nopens 8 tekeningen van Ensor in bezit van het prentenkabinet.

Norbert HOSTYN

DE COMMISSIONNAIRE

Als je van een "echt" Oostends lied wilt spreken : wel, wat hier volgt is er één : de gebeurtenissen die er in beschreven worden spelen zich af te Oostende met een echte Oostendenaar, iemand die het typisch beroep van "commissionnaire" of "paksjedrager" van en te Oostende uitoefende.

Hoe het lied ontstaan is en van waar het komt is voorlopig moeilijk uit te maken. Het is zeker géén marktlied. Wat wel mogelijk is, is dat het een lied is uit een of andere Oostendse revue van vóór 14/18 (er is onder meer sprake van 20 Fr in gouden geld) op een melodie die ik wel ken maar waarvan ik de oorsprong nog niet heb kunnen achterhalen (zoals onder meer het geval is met het lied "De Oostendse Meisjes"). Een lied uit een of ander café chantant is ook mogelijk, hoewel minder waarschijnlijk gezien het aan Oostende gebonden karakter en bijgevolg enkel te Oostende "zingbaar". De dichter ? Nog een groot vraagteken.

In ieder geval hoe weinig ik ook kan mededelen, ik heb het lied veel horen zingen in mijn familie, toen ik nog klein was en dat is ook al meer dan een halve eeuw geleden. Als ik spreek van horen zingen, dan is het in stukken en brokken want telkens ik in de nabijheid kwam werd het lied, eens begonnen, steeds afgebroken. Het is sedertdien met stukken en brokken in mijn hoofd gebleven en de geheimzinnigheid thuis rond dit lied liet me veronderstellen dat het onderwerp niet "zeer katholiek" was, wat - ik moet eerlijk zijn - mijn nieuwsgierigheid nog meer prikkelde.

Ik heb jaren gezocht om de tekst terug te vinden. Op zekere dag toen de Witten van de Kaaje nog zijn café "Brixham" had op de visserskaai, liet hij de muren beschilderen door een Oostendse artiest met onderwerpen van Oostendse liedjes en hierbij stond ook de aanhef van het lied "'k Ben commissionnaire gelijk ge ziet".

Veel verder heb ik het niet kunnen brengen tot op zekere dag, nu al enkele maanden geleden, ik een oude liederenbundel in bruikleen kreeg met de volledige tekst van de commissionnaire.

Ik laat de tekst hieronder geheel volgen zoals hij in die tijd opgetekend werd - vóór 1914 - en ge moet niet "geschandaliseerd" zijn met wat er in staat, er zijn nog erger dingen gepubliceerd.

Weest blij dat dit stukske Oostends patrimonium opnieuw het daglicht ziet en bewaard is gebleven voor het nageslacht.

De commissionnaire

1.

Ik ben commisssionnaire zoals ge ziet
En ik zal zingen U een lied
Wat ik op een avond tegen kwam
Met een chieke madame
Die naar mij kwam en sprak; Sies,
Wilt ge eens dragen mijn valies,
Ik moet nog aan de statie zijn,
'k Moet weg met de laatste trein.

refr.: Ik dacht wel Jan verdomme
Daar zal nog iets van kommen
En ik geheel galant
Met mijn valies in de hand
Daar ging ik heel tevreden
Met die madame mede
Opeens riep zij met veel geluid :
Mijnheer de trein die fluit.

2.

Toen wij aan de statie kwamen aan
Zij sprak mijnheer blijf hier wat staan
Want ik moet nog achter mijn biljet
En zij was weg met pret
Maar als zij aan 't bureel vernam
Als dat de trein was weggegaan
Kwam zij spoedig bij mij terug
Met ene kwade zucht.

refr.: Zij riep "Commissionnaire
Kom hier met mijn affaire
En ik spoedde mij al ras
Met al mijn abras
Want zij sprak toen goddomme
De trein die is vertrokken
En 't zal wel reeds morgen zijn
Eer ik heb een andere trein.

3.

In een hotel sprak zij : garçon,
Breng dien heer daar een flacon
En voor mij een lekker glasje wijn
Ik dacht : dat zal hier kermis zijn
En dan sprak zij heel tevrete
Of er hier was een garnee
De garçon die sprak verblijd
Wel ja, mijn lieve meid.

refr.: Maar ik dacht bij me zelf verdomme
Daar zal wel iets van kommen
En ik geheel galant
Met mijn valies in de hand
En ik ging toen heel tevreden
Met die madame mede
En ik volgde haar spoedig heen
Met madame naar beneen (sic).

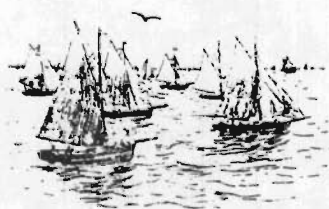
4.
Als wij kwamen aan 't eerste verdiep
Toen zij altijd op mij riep
En sprak; commissionnaire
zeg neemt het niet contraire
alsdat ik u hier vraag terstond
En ik zag haar lieve mond
En zij sprak gelijk aangedaan
Straks zult gij zijn voldaan.

refr.: Ik dacht in me zelf verdomme
Daar zal er iets van kommen
En ik geheel galant
Ik was chiek en zeer charmant
Toen trok ik uit mijn kleren
Zonder mij te generen
Opeens riep zij zonder geluid
Speelt maar uw broekjen uit.

5.
Ze lei haar kleren toen op zij
En dan kwam zij tot bij mij
Zij sprak mij heel tevrede
Van op een canapé
En ze vroeg mij nog iets stil
En ik voldeed aan hare wil
Zo ge ziet dat zeker wel van hier
Dat wij hadden veel plezier.

refr.: Ik zou willen dat er alle dagen
Zulke dames kwamen vragen
En spreken van; zeg Sies,
Wilt ge dragen mijn valies
Want voor ze was vertrokken
Had ze in mijn hand gestoken
Twintig frank in gouden geld
Omdat ik haar had wel besteld.

Jef KLAUSING

OOSTENDSE WINTERS VAN TOEN!...

1947 ▲

1962/63 op Mariakerke ▼

(Verzameling Gilbert Vermeersch)

ORGELS IN GROOT OOSTENDE - ORGELS IN DE SINT PETRUS & PAULUSKERK (17de & 18de eeuw)

Hierbij de documenten die als bijlagen horen bij het eerste deel van het artikel over de orgels in de Sint-Petrus en Pauluskerk in de 17de en 18de eeuw.

Bijlage I

BRUGGE, Rijksarchief, Oostende (St.-Petrus en Pauluskerk), nr. 61: "Stukken betreffende het orgel" (1666-1822)

a.-

Besteedinghe van den transport ende veranderinghe de welcke aen den orgel vande prochie kercke deser stede sullen moeten ghedaen worden, ter satisfactie en reeden (?), vande besteeders ofte anders in cas van non accordt daer over te versoucken.

Alvooren den orgelmaecker ende aenneemer wordt ghehauden te demontieren ende remontieren alle de pippen, secreet, blaesbaicken ende andere toebehoirten vanden orgel ende die te repareren soo veel nodich wort, en daer naer den selven orgel wederom te stellen ende remonteeren in beoirl. forme ter platse daer men sal wijsen te weten met het voorspel naer den hooghen autaar.

Ten tweeden wordt hy ghehauden het clavier te veranderen ende stellen dat den orghelist speele met ghesicht op den voors. autaar.

Ten derden dat de monstre sal spreecken op acht voet en maecken den prestant naer heersch van twerck in platse vande octave omme daermede te verstercken en augmentieren le plain jeu, en sal het vuytghewert (= uitgenomen) octave dienen in de platse van het flajolet.

Ten vierden sal hy de trompet veranderen en brenghen op eene bombarde die treckende op acht voet leegher naer hees als voor. (Ten vijfde werd overgeslagen).

Ten sessden sal hy den aennemer de drie blaesbaicken teenmaal vernieuwen met leer en ligaturen, mitschaeders maecken daer by eenen vierden ghen blasbalck naer heesch als vooren.

Ten sevensten sal den aennemer ghehauden zijn aen den voorn. grooten orgel te voeghen en annexeren eenen cleynen orgel den welcken sau hebben de ses naervolghende registers ofte spelen, met zyn particulier clavier, ghemaectt à la moderne te weten C solfaut boven, en beneden, met d'onderste ghesneeden fenten, naer hees en in (...) ghebruyck, wel verstaende dat het selve clavier sal staen recht onder het opperste clavier vanden grooten orgel.

Een bou(r)don van 8 voet, de thien grootste pippen van haul

Een devanture 4 voet

Een furniture op drie pippen tsaemen

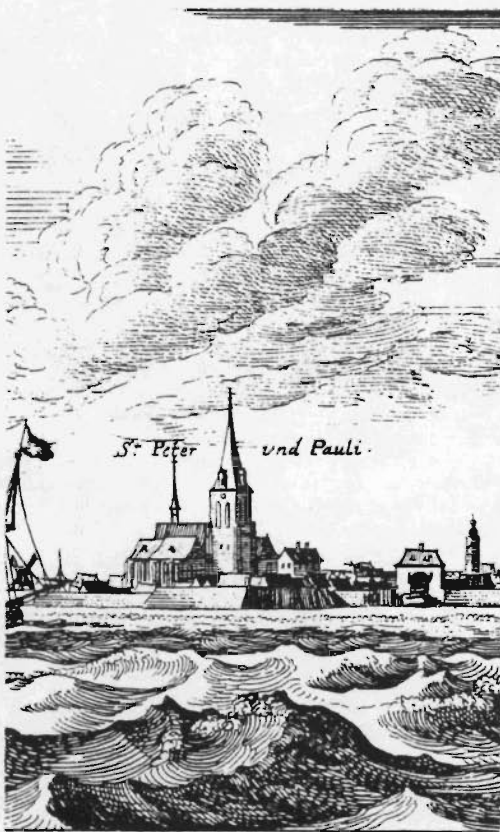
Een cornette op drie pippen tsaemen

Een flutte op 4 piedt

Een quint fluytte

Aengaende alle de noodighe materialen van loodt, tyn, sodure, lym, vellen, coolen, isser en cooper, sal alles by de besteeders ghelevert worden, oncost den aennemer, soo oock het haut ende hantwerck vanden timmerman ofte scrinwercker daer toe verheest.

Den onders. bekent mits desen aenghenoomen te hebben het werck vanden transport en veranderinghe vanden orgel der prochie kercke deser stede in maniere en conditien naer de hier vooren by particuliere specificatie ghemaectt ende voorde somme van drie hondert viftich guldens - een hondert guldens te betaelen contant naer dat den orgel ghedemonteert wezen sal, noch een hondert guldens soo haest den orgel sal erstelt ende volmactt wesen, ende de resterende betalynghe ses maenden daer naer, verbindende den aennemer tot volcommen van het voorn. werck zyn persoon, goederen present & toecommede. Actum in Ostende desen Xe feb. 1666.

Bijlage V

Ibidem, nr. 61

Wy Proost Capittel ende Kerckmeesters der Collegiale ende parochiaele kercke van Onse Lieve Vrouwe binnen Brugge, bekennen soo wy doen midts desen wel ende deughdelick vercocht te hebben aen eerw. heere Carolus van (den) Cruyce, pastor der parochiale kercke van st Pieters tot Oostende ende aen dheeren Petrus van Beerblock ende Joannes de Carravallo kerckm(ee)sters der selve kercke alhier present synde, inschelyckx bekenende wel ende deughdelick gecoght te hebben vande voornoemde eerw. heeren proost ende capittel midtsgaeters dheeren kerckmeesters hunnen auden orgel, gelyck die gestaen ende gelegen is met alle syne toebehoorten, als te weten de pypen, orgelcasse soo vanden groote als van het posityf, voorts de blaesebalken tot vier in het getal midtsgs tgonne daer van dependerende soo yserwerck als houttewerck met de wintbuyse ende de vier steenen: voorts de haute saete daer den organist op sit met de twee trapkens onder syn voeten ende oock het hangende decksel boven den orgel midtsgaeters de yzers daermede den orgel van achter vaste is gemaectt inde meuren ende generaelick alle het gonne dependeert vanden orgel alleenelick reserverende den auden docksael met het planckier daer de blaesebalcken opstaen, ende dat voor ende omme de somme van vyf hondert guldens courant geldt boven alle oncosten soo van het afbreken vanden selven orgel casse als andersints synde alles tot laste van dheeren coopers, de voornoemde somme van vijfhondert guldens te betaelen in twee egaele payementen, het eerste binnen een jaer in te gaen deser, ende het tweede een jaer naer, dit met belofte van aen de betaeling ten gestelden tyde alsoo promptelick te sullen volcommen, verbindende daer in hun persoons ende goederen op het verbant als naer rechte. In teecken der waarheydt hebben wy proost, capittel ende kerckmeesters voorseydt dese letteren van vercoope doen depecheren ende onderteekenen door onsen secretaris ende president vande selve kerckmeesters met twee heeren gedeputeerde vande selve, midtsgs oock onderteekent door de voornoemde heeren pastor ende kerckmeesters der stede ende port Oostende, met belofte van wedersyden desen aengenaemen coop van geenen cant te resilierien op wat pretext het saude mogen wesen. Aldus gedaen binnen Brugge desen achsten meye seventhien hondert sesentwintigh.

By ordre van d'Eerw. Heeren Proost
ende Capittel voorseyt:
N.R. Maertens Can. en Secr. BM.
(s.) C. vanden Cruyce J. Devos 1726
past. Ostend. J. Pierlot 1726
P.R. van Berblock Caloen de Nieuwenhove
Juan Caravallio F.A. de Villegas d'Edewalle.

Bijlage VI

Ibidem VI, nr. 61

Den segel (24 S.) dient voort accort gemaectt met Jacobus Berger over tracommoderen van den orgel van onse parochiale kercke gemaectt op den sesden meye 1726.

Project omme den ouden orghel die staet inde Collegiale kercke van Onse Lieve Vrouwe tot Brugge in goeden staet ende goede harmonie te brengen ende te stellen ter parochiale kercke der stede ende port van Oostende.

Ten selve daege aenbesteet aen Jacobus Berger orgelmaecker tot maecken en erstellen vanden orghel op de naervolgende conditien.

Actum ter vergaederinge van dheere pastoor, kerckmeesters der parochiale kercke desen sesden meye 1726.

1.

Alvooren te maecken twee nieuwe clauwieren van acht en veertigh touchen, de effen toonen van wit been de diesen en bemols van swart ebben hout.

Voor eerst te maecken twee nieuwe clauwieren van vyf en veertigh touchen, de effen toonen van wit been de diesen enden bemols van swart ebben hout.

2.

te maecken een gheheel nieuw secreet conforme het clauwier ende naer den heesch van het werck.

het secreet te verlangen van vier toonen om dat het maer en is tot alamiere ende gebraght moet worden tot C sol faut, oock nieuwe cleppen ofte soupappen te leggen.

3.

Devanture van acht voeten open, conforme aen het secreet ende naer den heesch van het werck.

Devanture moet de eerste octave nieuwe pippen syn.

4.

het cornet sal blyven.

het cornet wort goet bevonden.

5.

den bourdon van 8 voeten te stellen in goeden staete.

bourdon van acht voeten moet in goeden staet gestelt worden.

6.

te maecken de noodige nieuwe pippen tot de octave van vier voeten open.

de octave moet eenige nieuwe pippen hebben.

7.

de fluyte te laeten dienen.

de fluyte is goet.

8.

den nazaaert te laeten dienen.

den naezaert is goet.

9.

te maecken de noodige nieuwe pippen tot de doublette.

de doublette moet eenige nieuwe pippen hebben

10.

sy gemaectt ingevolge het nevenstaende 10^e article.

de sexquialtera nieuwe te maecken in platse vande quintadeyne ende moet syn van twee pippen op ider touche.

11.

sy gemaectt als articulo precedenti ingevolge het nevenstaende article.

een nieuw larigot te maecken in platse vande petite flutte.

12.
te maecken volgens het nevenstaende article ende naer den heesch van het werck.
fournituere van vier pippen op ider touche ende cymbal van twee pippen op ider touche die moet gheheel verandert syn en meerder gemaect van diapason.

13.
sy gemaect ingevolge het nevenstaende 13 article.
het trompet moet gheheel nieuwe syn ende gesneden in plaetse van t' flajolet soo dat het flajolet soude doot blyven.

14.
te maecken een nieuw claron ende een voix humaine.
het claron moet nieuw syn ofte een voix humaine in de plaetse.
Aengaende den cleynen orgel.

15.
te maecken volgens den heesch van het werck.
de vanture moet hier en daer nieuwe pippen hebben.

16.
het bourdon sal blyven.
het bourdon is goet.

17.
te maecken ingevolge het nevenstaende article.
het cornet is maer van een pippe ende moet gemaect worden van drye pippen op yder touche.

18.
de fluyte sal blyven.
de fluyte is goet.

19.
te maecken ingevolge t'nevenstaende article.
doublette moet de helft nieuwe syn.

20.
de nazart sal blyven.
de naezaert is goet.

21.
te maecken ingevolge het nevenstaende article.
fourniture van vier pippen op ider touche ende moet meest al nieuwe syn.

22.
het cymbal doot laten.
het cymbal doot laten om platse te winnen tot vermeerderen het cornet.

23.
te maecken ingevolge het nevenstaende article.
een nieuwe tierce in platse van het flajolet.

24.
te maecken als articulo precedenti ingevolge het nevenstaende article.
een nieuwen cromhorn in plaetse van t'regaal.

25.
geen bourdon te maecken maer in plaetse dies eene nieuwe groote tierce.
bourdon van sestien voeten hier en daer houtte pippen ten waere datter gemaect vierde een nieuwe groote tierce.

26.
het secreet gheheel nieuw te maecken.
t'secreet vanden cleynen orghel moet gheheel nieuwe syn.

27.
te maecken drye nieuwe blaesbaecken yder van ses voeten langh ende drye voeten breed van goet nieuw wagenschot.
te maecken drye nieuwe blaesbaecken met een nieuwe voerbuyse en syne nootseckelicheden.

Synde voorts geconditionneert dat den aennemer t'synen coste sal moeten employeren een man om te blaesen als hy sal moeten accorderen.
Voorts t'synen coste alles leveren behalvens het noodigh yserwerck t'welcke sal blyven ten laste van dese prochiale kercke.

Al het gone sal afvallen vanden voorschreven ouden orghel sal blyven in profficte vanden aennemer, ende t'synenlaste blyven het defroy van hem ende syne knecht in het stellen vanden orgel. Den selven orgel sal moeten volmaect en opgesteld syn ter dese parochiale kercke binnen den tyt van een jaer naer date deser. De aennemer sal t'synen coste de orgel moeten goet houden noch drye jaeren daernaer.

Voor alle welcke voorschreven den aennemer sal profficteren elf hondert guldens courant te betaelen in drye payementen, het eerste van twee hondert guldens courant, het tweede van drye hondert guldens alser twee derde van het werck sullen gemaect syn, ende het derde leste payement als het werck sal voltrocken ende door dheeren besteeders overgenoomen syn t'hunner contentemente.

Het demonteren vande casse vanden orghel tot Brugge ende het transporteren van generalick alle werck naer dese stadt sal blyven ten laste van dese kercke soo oock de stellingen ter dese parochiale kercke met het repareren vande casse ende leveren het noodigh yserwerck als boven gezeyt.

Aldus bestect door de tegenwoordige heeren pastoor ende kerckmeesters ende aengenoomen door den voornoemden Jacobus Berger in onse vergaederinge ingevolge ende op de voorenstaende marginale conditien op den sesden mey 1726.

C.E. vanden Cruyce past. ostend.
(s.) Jacobus Berger. P.R. van Berblock
Juan de Caravallo
P. RYCX
Paulo Backhusius

Bijlage VII

Ibidem, nr. 4: "Resolutieboek", fol. 265-265.

Actum in Camere desen 31 mey 1745, present dhereen Steynmeulder, Rycx, Vanderheyde...

Ten selve dagge heeft den voorengemelden orgelmaker Petrus Josephus de Ryckere benevens den organist Petrus de Bruille, met onse kennisse gevisiteert den orgel ende hebben aen ons geraporteert dat hy naer nauwkeurige visitatie bevonden hebben dat daer aen is manquierende ende moet gerepareert worden naervolgende volgens de schryftelycke notitie aen ons door den voorn. orgelmaker indese vergaderinge overgebracht ende hier naer volgende.

Alvooren dat den orgel geheel sterck discord is van de een zyde door de vuyligheyt ende het stof ende van de andere zyde datter eenige pypen ongesoudeert syn waerom datter eenige moeten vuytgenomen gekuyscht gesoudeert ende in goet accord gestelt worden, voorts alle de rietspeelen tot de selve reparatie vuytgenomen ende gerepareert worden om datter vele syn die te tardyf syn: den claron moet met eene repetitie gemaect

worden te weten de bovenste octave, den cromhorn de langette ende den lepel moeten geheel en gansch vuytgenomen ende gerepareert worden. De clauwieren moeten gemaectt worden (als sy op malcander getrocken worden) dat sy op eenen tydt t'saemen spreken t'gonne alhier niet en is. De clauwieren moeten van gelycken vuytgenomen worden tot het maken van een pedaal ofte tyrasse t'welck geheel convenabel soude syn, voorts vande grosse tierce soude moeten gemaectt worden een tierce à la doublette. De blaesbalcken moeten gevisiteert worden ende in cas dat sy eenigen windt verliesen moeten gerepareert worden. Voorts om eenen pedaal ofte tyrasse te maeken moet er syn een abrege ofte transport met een clauwier daer toe noodigh met syn bretentien (? = vergettes) gemaectt van coperdraet, oock het bardt om de touches door te spelen, voorts een yser om de voeten op te stellen, als wanneer den organist den selven pedal niet en wilt gebruycken. Den pedal sal maer gemaectt worden van den tweede sol van den bas tot onder de ui met diesen en bemols.

Alle het gonne tot de voorschreven reparatie ende werck noodigh is sal door den voornoemden de Ryckere t'synen coste moeten geleverd worden ende voor al welcke, mitsgaeters omme den orgel te stellen in den staet op den voet ende inder manieren voorschreven, hy pretendeert thien ponden gr. vlaems courant geldt.

Bijlage VIII

Ibidem, nr. 61

a.-

Desen zegel (4 st.) dient tot den annexen opstel overliggende by requeste van d'h(ee)r pastor en kerckmeesters der stede ende port van Oostende gepresenteert den 19^e january 1775.

Aen Edele ende weerde heeren Burghmeere ende schepenen der stede ende port van Oostende.

Supplierende verthoonen reverentelick d'heeren pastor ende kerckmeesters der parochiale kercke deser stede dat den orgel staende in de selvekercke noodsakelick moet worden erstelt ende gerepareert, faute dies dat den selven staet te niete te gaan, als in ettelicke jaeren daer naer niet gesien synde geweest, omme waer aen te prevenieren de supplianten den selven hebben laeten examineren door sieur Van Peteghem, gereputeert voor eenen experten orgelmaeker, den welken naer rype examinatie hooghnoedigh vint dan selven te moeten erstelt worden, op den voet als by den mede gevoeghden opstel vervat, waer vooren aen hem, om alles in een goet order te hebben, door de supplianten sal moeten worden betaelt eene somme van duysent guldens vlamsch courant, ende gelyck de supplianten sulcx niet geerne souden doen, ten sy met kennisse en consent van U Ed^{en} als patroonen van de voornoemde kercke, is oorsaecke sy hun keeren tot de selve U Ed^{en}. Ten finne believe gedient te weesen den aennexen opstel te lauderen ende approberen, t'welcke doende & a

(s.) Joseph Ollivier
Philips Rycx Procur.
Michiel Cosyn
A. Van Iseghem

(In margine:)

De welk behoort dheer kerckmeesters approveert ende alaudeert het annexe accord in alle syne delen. Actum in 'tcollegie desen 19 jan. 1775.

(s.) De Cuijny.

b.-

Restauratie van den orgel staende in de kercke van Oostende sal geschieden in deser manieren als volght:

Ten eersten de drye blaesbalcken moeten uyt malcanderen genoemen worden, het oude leer afgeschaeft ende met nieuw leer te becleeden dat die soo dicht syn als nieuw,
Ten tweeden de secreten van beyde de dorgels, moeten nieuw gemaectt worden met 53 gravuren, van seer deughdelik spisschen hout,
Ten derden moet oock vergroot worden de abrigé als oock de clauwieren met drye geheele ende twee alfve toonen, synde tot fa, boven de vierde octave van ut,
Ten vierden moeten oock de Monster pypen in goeden staet ghestelt worden ende vernieuwt, beleyt met thin - oock moet al het ander pypwerk gesuyvert ende just in accoort ghestelt worden.

1. Vanture, 8 voet
2. Cornette, a 6 pypen.
3. prestant 4 voet
4. bourdon 8 voet
5. doublet 2 voet
6. flutte 4 voet
7. Nazart
8. tierce
9. fourniture a 4 pypen
10. cimbaele a 2 pypen
11. larigot
12. trompet 8 voet
13. clairon bas 4 voet
14. vox humana a 8 voet sprekende
15. trambiant
16. eene platse te laeten in het secreet, om ten believe vande heeren eene bombarde in te stellen, met 300 guldens augmentatie, vooren te gheven ende het positif met dese volghende registers:

Vanture 4 voet	nazart
bourdon 8 voet	tierce
cornet a 3 pypen	fourniteur
flutte 4 voet	cromhorn bas
ventille	cromhorn sup.
	trambiant

Tot alle welcken effecte veele stucken sullen moeten naer Ghendt over en weer comen, t'welck sal blyven ten laste van de heeren aanbesteders, als oock in het stellen van den orgel eenen blaeser, naer alle welcke voorschreven voltrokne zynde, sullen de heeren aanbesteders betaelen eene somme van seven hondert guldens courant gheldt, te betaelen als het voorschreven werk sal voltrokken syn, ende in cas de heeren ghelieven eene bombarde daer in ghestelt te hebben, sal de somme vermeerderen met dry hondert ghuldens, ergo alsdan in alles een duysent guldens courant. Aldus gedaen ende gecontracteert met dese onderchreven heeren kerckregeerders desen twelfsten Xbre 1774. Ond^t D.D. Verhagen pastor ostend., Joseph Olleviers, Philips Rycx procur., Michiel Cosyn, A.J. Van Iseghem, ende L. Van Peteghem.

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - LXII : M. DE MUNTER

Stelde in 1953 tentoon in het Salon van de Oostendse Kunstkring in de Koninklijke Galerijen met een 6-tal werken : "Ziguenerin" (pastel), "Vastenavond op School", "Pierrette", "Klown" (alle 3 gouaches), "Chrisanten" en "Koninklijke Villa in De Panne".

* - - - - - *

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - LXIII : M. DE PROST

Deze kunstschilder exposeerde van 1 tot 15 augustus 1937 tijdens het "Groot Zomersalon" in het foyer van de Schouwborg (Vlaanderenstraat). De catalogus vermeldt 5 werken : "Vissershaven te Oostende", "Avondstemming", "Kanaal bij Stalhille", "Sneeuwlandschap" en "Landschap".

Maurice DE PROST woonde toen Alfons Pieterslaan 17.

* - - - - - *

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - LXIV : H. DE REUSE-POURBAIX

Van deze kunstenares die in de dertiger jaren Rogierlaan 53 woonde, weten we voorlopig enkel dat ze zich speciaal op het stilleven toelegde.

Ze exposeerde o.a. in het Salon 1933 te Gent.

Lit.: Catalogus Salon 1933, Gent, 1933.

* - - - - - *

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - LXV : E. DE SPOT

Deze kunstschilder exposeerde van 1 tot 15 augustus 1937 tijdens het "Groot Zomersalon" in het foyer van de Schouwborg (Vlaanderenstraat).

De catalogus vermeldt 6 werken, alle aquarellen : "Oostende, zicht op de eerste kom", "Oostende, zicht in de Jozef II straat", "Kerkrozen in een delftse vaas", "Veurne, de oostkant van de Grote Markt", "Stene, de Van Dyckstraat", "Le Massif des Bauges in de Haute Savoie".

E. DE SPOT woonde toentertijd Nieuwpoortse Steenweg 49.

* - - - - - *

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - LXVI : KAMIEL DEVADDER

Deze kunstschilder exposeerde van 1 tot 15 augustus 1937 tijdens het "Groot Zomersalon" in het foyer van de Schouwborg (Vlaanderenstraat).

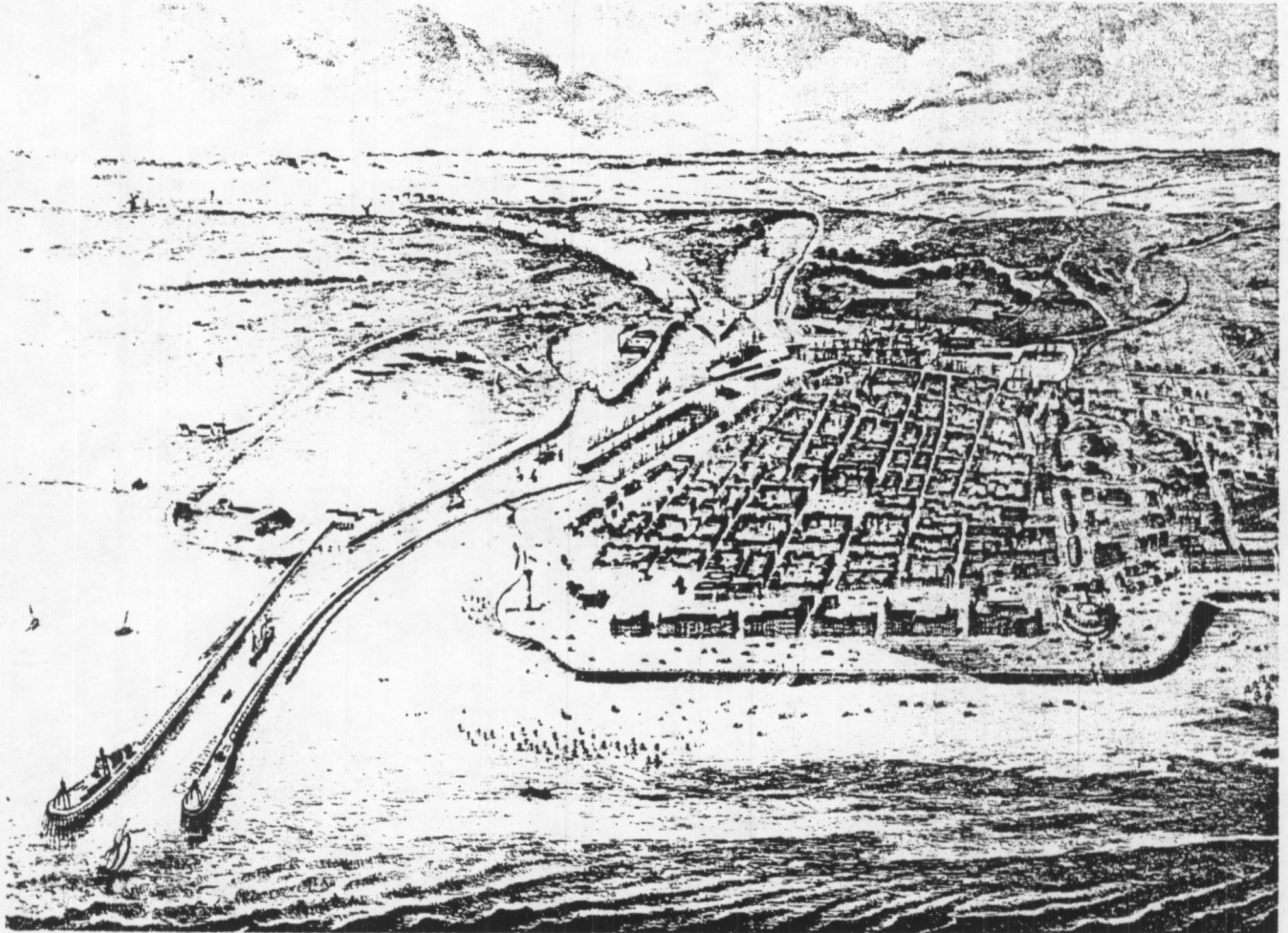
De catalogus vermeldt 3 werken van hem : "Bruges la mystérieuse", "Coin ensoleillé" en "L'escalier du quai vert".

Kamiel DEVADDER woonde toen Alfons Pieterslaan 53.

Norbert HOSTYN

OOSTENDE IN VOGELPERSPECTIEF ANNO 1880

In de wemeling van plannen, kaarten, historische voorwerpen allerhande en wat nog meer, uitgesteld in ons Heemkundig Museum, hangt sedert mensenheugnis een heel speciaal zicht op het laat-19de eeuwse Oostende : een afdruk van een getekend perspectief-luchtgezicht op de stad ca. 1880.

Het meet 70 x 105 cm en is blijkens de legende uitgegeven door J.B. GODTFURNEAU te Oostende. De fotogravure voor de druk werd uitgevoerd door A. MICHELET te Parijs. Het plan draagt rechtsonder een handtekening die we lezen als Charles de BRUGADAL (1).

Al te veel van onze trouwe leden-museumbezoekers lopen dit plan achteloos voorbij. En nochtans... het is een van de merkwaardigste gezichten op onze stad, een getuige van de periode der grote verkavelingen van Louis DELBOUILLE (2). Originele afdrukken zijn erg zeldzaam en meer : A.VERBOUWE vermeldde het niet in zijn "Iconografie van Oostende".

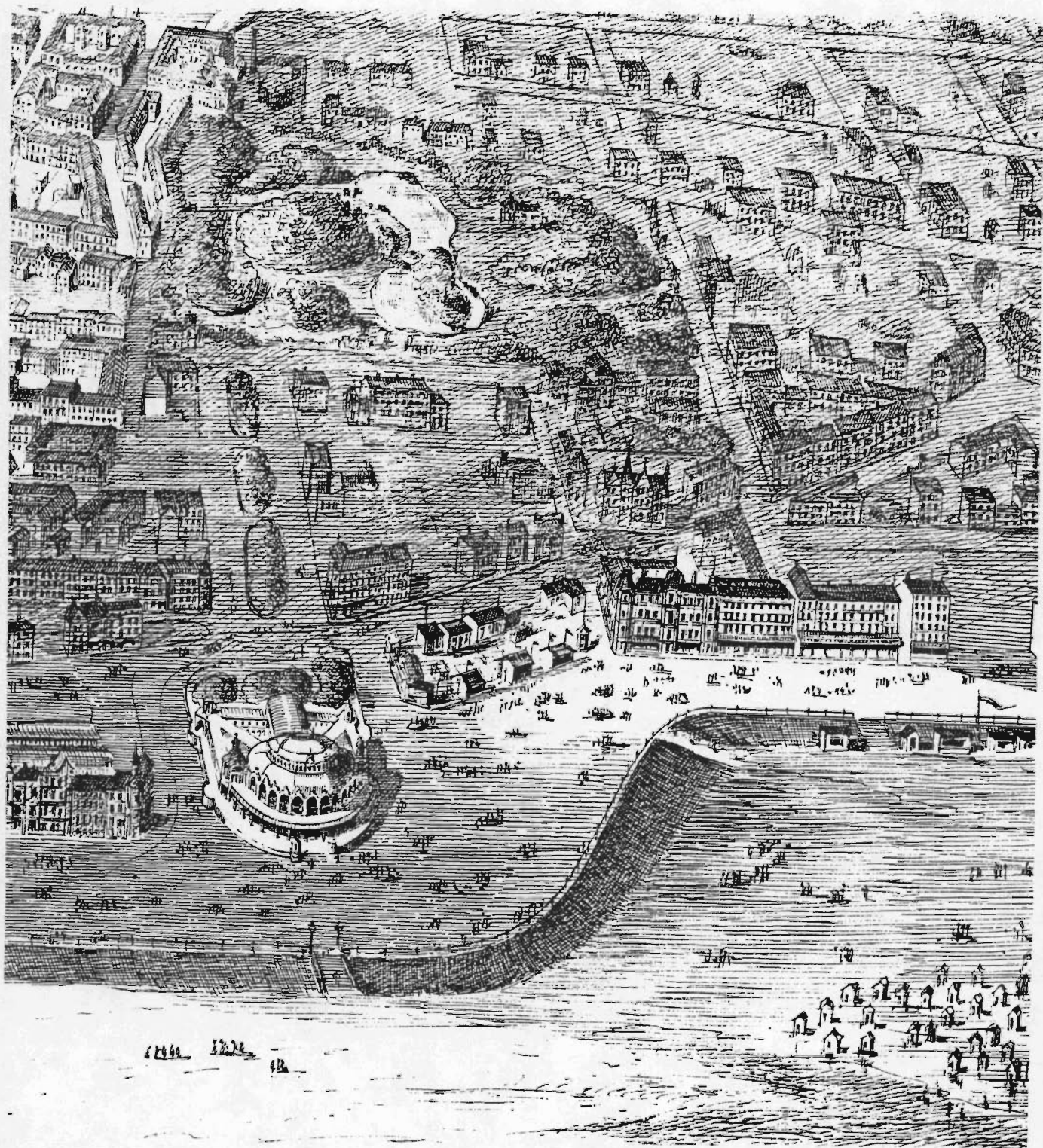
"De Plate" heeft het genoeg haar leden dit plan fragmentarisch (3) aan te bieden in deze en volgende nummers van ons aller tijdschrift.

August VAN ISEGHEM

(1) We konden voorlopig niets meer over hem te weten komen

(2) M. CONSTANDT, Delbouille en Dujardin : twee pioniers van het Oostendse toerisme, Brugge, 1981.

(3) Gezien het groot formaat.

Het eerste fragment van het luchtgezicht de Brugadal dat we reproducieren toont ons het stadsdeel grosso modo omschreven door de Leopoldlaan, de Hendrik Serruyslaan, de Alfons Pieterslaan, de Rogierlaan en de Zeedijk. Merkwaardig te zien hoe de huizenblokken ten westen van de Leopoldlaan nog bij lange niet volgebouwd zijn. De verkaveling is immers nog volop aan de gang ! Erg bekijkswaard is ook de toenmalige toestand van wat nu de Hendrik Serruyslaan en het Canadaplein is. Ook de nu verdwenen Babylonestraat is nog duidelijk te zien.

Maar ieder voor zich kan er nog veel meer op ontdekken.

1866 was voor Openbare Werken geen jaar om de vingers rond elkaar te draaien. Veel aanvragen en veel gemotiveerde weigeringen inzake concessies zijn terug te vinden.

Nu het grote weststrand badende toeristen aantrekt en immobiliënmakelaars "au but spéculatif" zelfs vanuit Rijsel een lapje grond aanvragen, is het Ministerie op zijn hoede. MUSIN en BEERBLOCK weten er van mee te praten. 14 jaar geleden (8-6-1852) werd hen staatsgrond verleend en nu willen ze naast het Pavillon des Dunes een ruim hotel uit de grond stampen en vragen onmiddellijk een verlenging van hun huur voor... 90 jaar. Ja, zegt Openbare Werken maar 30 m. landinwaarts vanaf de stenen bevoering op het duin. Ook voeren hun ambtenaren aan dat een algemene wet van 5 november 1790 op de administratie der Domaniale Goederen een huur langer dan 9 jaar verbiedt.

Financiën weet al te goed dat met het oog op de ontmanteling de strook binnen het jaar volzet is als de geïnteresseerde tendens zich zo voortzet. Een zekere VAN PETEGHEM uit Rijsel vraagt om tussen het Pavillon des Dunes en het Pavillon Beerblock een particuliere woonst te mogen oprichten maar de twee zijn hem voor. Uiteindelijk wordt hen onder voorwaarden de 1 ha 31 a 68 ca in concessie toegekend. Verderop naar Mariakerke gaat het leventje best zijn gang. De buurtbewoners zijn happig om een of ander geslacht duin in culture te brengen of hernieuwen hun concessie. François SENAVERE krijgt op 31-3-1866 13 a in handen, wellicht om "duinepatatjes" te zetten. Sebastien VANBLAERE verneemt op 20-2-1866 dat zijn concessie van 9-2-1858 mag doorlopen. Charles HENICO werd bij ministrieel besluit (31-9-1864) een duinperceel toegewezen tussen Oostende en het fort Wellington maar van een woonhuis op te richten wil Bruggen en Wegen niet weten. Als argument voeren ze aan dat dit stuk in de duinen "peut être appelée un jour à devenir du terrain à battir d'assez grande valeur...". En of ze het bij het rechte einde hadden !

Niet altijd waren de gegadigden even consequent in hun belofte zoals het in hun aanvraag stond. De Oostendse aannemer Henri SCORSSERY slaagt erin (30-6-1864) een terrein in huur te krijgen om in de duinen, ten Oosten van de Albertusdijk een hotel en badetablissement te bouwen. Ondanks herhaalde verwittigingen had hij op 28-2-1866 nog niet zijn eerste huurgeld betaald. Zijn bouwbelofte en uiteraard de vervaldatum was hij niet nagekomen zodat de Registratie der Domeinen op 30-3-1866 het recht op 35 a geslecht duin vervallen verklaarde. Een Brusselaar PEETERS-BAERTSOEN werd de nieuwe huurder. De 35 a werden gelimiteerd omdat een stuk duin achter de hand werd gehouden voor de aanleg van een weg die de Nieuwpoortsesteenweg met het Albertusstrand moest verbinden.

Zelfs de gemeentelijke overheid van Mariakerke vroeg 40 a grond teneinde een schoolgebouwtje te laten optrekken, wat hen verleend werd op 16-9-1866.

Waren blij met hun contractvernieuwing, Mevr. DE GEYTER (17-3-1866) en J. DELANGHE uit Oostende die van MUSSCHAERT een terrein aan de voet van de Mariakerkse duinen in bruikleen kreeg (17-3-1866).

Elders in Oostende werden ook vergunningen afgeleverd. Charles VAN RAFELGHEM, een Bredense metselaar, mag 3 a 6 ca gebruiken dat in de achterhaven paalt aan de linkerdiijk van het kanaal dat het Camerlinkse water afvoert (30-10-1866).

Op de rechterdiijkstrook, tussen de Siphon van de Conterdam en de ontlastingsluis, kan kantonnier VAN MASSENHOVE 35 a 66 ca grasland loskrijgen (31-3-1866).

Een andere Bredenaar Joseph CORNU wil bouwen "le long de la chaussée pavée conduisant de l'ouvrage à Couronne à la plage en passant par le phare". Precies die omschrijving omvat een negatief advies want daar ligt aangevoerde grond die uitgegraven is voor de nieuwe jachtluis ten Oosten van de haven. Bruggen en Wegen heeft ernstige bezwaren. Veiligheidsoverwegingen ? Of had het toen al een andere bestemming ?

Brouwer STORME had van zijn kant met ontegeningsproblemen af te rekenen. Hij hoopte op een grondruil van zijn perceel waarop zijn brouwerij stond die de baan moest ruimen voor de uitbreiding van het station. Bij de Brugse Poort, tussen de voorhaven en het Oostende-Bruggekanaal had hij zijn zinnen gezet op grond voor zijn nieuwe brouwerij waarbij hij water zou halen uit het nabijgelegen kanaal en het zou spuien in de voorhaven.

Vooruitziend als steeds voer Bruggen en Wegen aan dat een voortzetting van de nieuwe kade voor de stoomboten tot de mogelijkheden behoort. Of de brouwer verder brouwde, heb ik niet kunnen achterhalen...

Ivan VAN HYFTE

VRAAG :

In verband met het ophefmakend proces van de MOORD IN DE DUINEN (Marguerite CHEYNS), gaf de ZEEWACHT in maart 1935 een aantal SPECIALE EDITIES uit met het volledig relaas van dit proces. Er ontbreken mij de nummers 4 (25 maart) en 7 (28 maart) en eventuele volgende nummers.

Kan iemand mij een fotokopie (eventueel origineel) bezorgen ? ? ?

A. VAN CAILLIE (tel : 059/70.37.50)

blad 17 r :

§ 2. DE KERK

Het Klooster hersteld zijnde, was de groote zorg der Zusters om hunne Kerk te herbouwen. Daarom, nog eens deden zij eenen oproep aan de bermhertige menschen, wel wetende dat zij geholpen gingen worden.

"Den 18 februari 1709 heeft de moeder van het Klooster, "met naam Zuster Florentia Naegels geboortig van Oostende, "met den geestelijken vader Mijnheer Degmont en Monsieur "Colens met twee stadsboden eenen ommevang gedaan in de "Stad tot het opmaken van de nieuwe Kerk (1).

Zij boden het model der nieuwe Kerk aan het magistraat aan, om te zien of zij misschien goed vonden iets daar in te doen veranderen tot meerder circaad der zelve, doch, zeggen de zusters, om niet gelijk te worden aan dien mensch van het evangelie die begon te bouwen en niet en kon voltrekken, en voorziende, en aangezien de mildheid der borgers die niet en kan bereiken de onkosten van den bouw, dat haar eenige materialen van Blauwen Arduinsteen zal ontbreken en verhopende dat de heeren van de stad daarin zullen medehelpen. Ongelukkiglijk zij waren mis, hetgeen zij vraagden en kon niet worden toegestaan, zoo zegt het magistraat den 21 Maart 1709.

(1) Memoriale aantekeningen op de boek van 't Klooster.

blad 18 r :

Niettegenstaande wierd den 18 Juni 1709, den eersten steen aan de Kerk geleid door den Eerweerden Heer Pastor Willemans en den geestelijken vader Mijnheer Degmont, en door de Moeder en al de Zusters van het Klooster (1).

Alles wierd voortgezet en voltrokken in 1712, dit jaartal immers prijkt heden nog op den gevel der geweene Kerk. Deze voltrekking of opbouwning moet geschied zijn in de eerste helft van het bovengemelde jaar, want er is aangeetekend een ongeluk die voorviel aan de groote Kerk, den brand van 19 Juli 1712 en gelukkiglijk kon men in de nieuwe Kerk der Zwarte Zusters den parochialen dienst verrichten. Ziet hier het verhaal van dezen brand der parochiale Kerk van Oostende (2) en hoe, van wanneer, en tot wanneer de prochiedienst er geschiede :

"In 't jaar 1712, den 19 Juli is voormiddag ten 11 ure "in brand gekomen de parochiale Kerk van Oostende, en "namiddag ten twee ure geheel verbrand.

"Sondags daarna zijnde den 24 Juli 's morgens ten 5 ure "heeft de moeder met de zusters processiewijs met licht "gaan inhalen het Hoogweerdig uit het Oratorie gebracht "den Eerweerdigen heer pater Joannes D'hondt vergezelschap met de andere Paters uit het Oratorie, en gebracht "in onze nieuwe Kerk, alwaar dan is begonnen den parochialen dienst tot het jaar 1714, als wanneer op den 24

"December 1714 is wederom vertransporteert geweest het
"hoogwaardig door den Eerwaardigen Pastor Willemans naar
"de nieuwe parochiale Kerk vergezelschap met processie.

- (1) Memoriale aantekeningen op de boek van
't Klooster.
- (2) Memoriale aantekeningen op de boek van
't Klooster.

blad 19 r:

§ 3. HET TORREKEN

Het Torreken op de Kerk wierd gemaakt in 1724. De moeder Flora Nagels met hare religieusen vertoonden aan de Magistraten van de stad, dat zij geerne zouden laten opmaken het torreken op hunne Kerk, waartoe diversche goede medeburgers reeds hebben beginnen te contribueeren in de materialen doch 'kan niet voltrokken worden ter oorzaak hun nog zijn ontbrekende (manquerende) twee balken die hier in stad niet bekomelijk zijn, dus dat het werk soude moeten onderblijven tenware de Edele Heeren van het magistraat beliefdten te jonnen twee balken aan de stad toebehoorende (competerende) tegenwoordig (present) liggende in de burze onder het Stadhuis dewelke zeer nut, dienstig en bekwaam volgens rapport van den timmerman tot het zelve werk bevonden worden.

En alzoo het gebruik derzelve zoude strekken tot Meerdere Eere en Glorie Gods, en dienst der generale gemeente, waren zij vol vertrouwen dezelve te bekomen, uit liefde gejongd te worden inziende (considerende) de incapaciteit van 't Klooster om dezelve te konnen bekostigen.

Hen wierden de twee balken door het magistraat toegestaan den 1 Juni 1724.

Deze goede jonste bekomen hebbende, gaf de zusters moed en betrouwen, zij vroegen den 16 Juni daarna, de 600 schallien om het torreken te dekken, opdat bij gebrek van deze dat werk niet onvoltrokken en blijve, dat tot ornament van de stad en dienst van de borgers gesteld word, belovende met hare gemeente voor het

blad 20 r :

welvaren van het magistraat te bidden wierden de 600 schallien toegestaan.

§ 4. DE NIEUWE KLOK

Den 19 Juni 1724 is de nieuwe Klok gedoopt door den Eerwaardigen Heer Pastor Carolus Ernestus Vanden Cruyse, waarvan peter was den Heer Marquis Delcampo, gouverneur dezer stad en is

genaamd

Andreas - Laurentius (1)

Toen waren geen Mieten die vroegen verbod
Van 't luiden der Klokken ter eere van God

§ 5. WIJDING DER KERK

De Kerk wierd gewijd den 24 Juni 1725, door Zijne Hoogweerdigheid de Bisschop van Brugge, Henricus Josephus Van Susteren, en toegewijd aan den H. Laurentius en den autaar aan den zelve heiligen en aan den H. Augustinus. (2)

- (1) Memoriale aantekeningen op de boek van 't Klooster
- (2) Memoriale aantekeningen op de boek van 't Klooster

blad 21 r :

Inwoners van Oostende ! Katholieke van bijna geheel Belgenland ! Oude Magistraten van Oostende gij die allen zoo mildadig medegewerkt hebt om dit Klooster en deze Kerk, der Zwarte Zusters, te betalen door uwe aalmoessen.

Wat gebeurde er onlangs met deze Kerk en Klooster ? In 1880 wierden zij tot Geuzen Collegie veranderd en gebruikt, en Oh Schelmstuk ! de plaats door u doen maken en gewijd, om tot rustplaats van den Schepper van hemel en aarde verborgen in zijn H. Sakrament te dienen, waarvan geschreven staat :

....Quantum potes tantumande
quia major omnilaude
Nec laudare sufficis,

wierd den 1 September 1882, met toelating van onze Geuzen Magistraten gebruikt voor

Joden Synagoge !

Oh Schande ! Oh Schelmstuk !
alle nakomelingen zullen
het verkondigen, tot uwe
Schande.

HERINNERINGEN AAN D'OEDDE VIERTORRE

In het Contactblad van de visserijschool Paster Pype vertelde chef-machinist Oscar HUYS aan R. DECLEER over zijn jeugd op d'Oede Viertorre.

Hij werd op die wijk geboren in 1909, zijn ouders woonden toen in de "rue des Mécaniciens".

De wijk groeide wat haastig uit haar kleren - het woord urbanisatie moest nog uitgevonden worden - en bij de aanleg van straten en het bouwen van huizen werd wat wild te werk gegaan zodat uiteindelijk een onsamenhangend geheel ontstond.

Ontworpen straten werden nooit genivelleerd, zodat men met ladders van op de begane grond de gelijkvloerse verdieping moest beklimmen.

Zo moest men een drietal bakstenen trappen afdalen om de noodkerk te betreden.

Aan de westzijde van de Avisostraat stonden een vijftal lage huisjes "in den bak" wat wil zeggen : ze stonden een kleine meter lager dan de straat en waren met bakstenen trappen te bereiken.

Aan de westzijde van de wijk lag de oude "Chaussée du Phare". De bewoners noemden een stuk van die steenweg "de lange Reeke". Daar lagen, vanaf een hoekhuis, meer dan tien huizen ruim anderhalve meter lager dan de straat. De huizen waren te bereiken langs arduinen trappen en op de rand stond een ijzeren reeling. Vandaar ook de naam : "KIEKENTRAPPEN".

Het onderwijs aan de jongens werd er verstrekt door de Broeders van Dale, tot ze vervangen werden in 1924 door de Broeders van Liefde. De Broeders van Dale beschikten over een ruim huis in de Avisostraat, de school zou gelegen zijn in de Eduard Hammanstraat.

Er stonden enkele straatlantaarns op deze wijk, daar de wijk binnen afzienbare tijd toch tot verdwijnen gedoemd was - de werken voor de nieuwe vissershaven werden in 1922 aangevat - deed de stad geen moeite om elektriciteit in de huizen te brengen, zodat de verlichting binnenshuis de "kienkee" ofte "petrollelucht" was.

Jef KLAUSING

** - - - - - **

GELEZEN

Walter MAJOR, Luchtpost uit Oostende, in Cahier voor Luchtvaartgeschiedenis, jg. 6, nr. 3.

Ons bestuurslid, Walter MAJOR is een autoriteit op het gebied van de Oostendse luchtvaartgeschiedenis. Dat weten onze trouwe leden al lang dank zij MAJOR's voordrachten in onze kring en enkele bijdragen in de allervroegste nummers van ons Tijdschrift.

Zijn jongste "pennevrucht" over de luchtpost vanuit Oostende in de periode 1923-1948, resultaat van jarenlang speuren is uiteraard voer voor (bemiddelde) philatelisten, maar uiteraard ook voor alle geïnteresseerden voor het oude Oostende. Aanbevolen lectuur.

(Een jaarabonnement op de "Cahiers" (3 nrs.) kost 200 Fr. Losse nrs. : 100 Fr ; contacteer hiervoor W. Major, Ed. Laponstraat, 10, 8400 Oostende).

A. VAN ISEGHEM

HET EREPLAKET VOOR DE EERSTE OOSTENDSE PIONIERS IN CONGO.

Aan de rechterzijde van de "Drie Gapers" hangt, symmetrisch met het zojuist besproken memoriaal Aristide DOORME, een ereplaket getiteld "De Eerste Oostendse pioniers in Congoland" - "Les premiers pioniers Ostendais au Congo".

Daaronder in bronzen letters de namen van

BAEYENS B.	DILLEN J.
BORGERS G.L.	DOORME A.J.
CEULEMANS E.J.	ISTASE A.D.E.
CRANSHOFF N.E.A.	JANSENS G.A.
DE CHAENE J.A.F.	KREMER J.C.
DE SMEDT P.F.	VAN HALME C.F.
DE SMEDT F.	WEITZ L.
DEVOS J.	

Het werd, samen met het DOORME-memoriaal op 4 september 1932 plechtig onthuld.

In Ostend-Flash van september 1960 publiceerde Wardje VAN ALDERWEIRELDT enige gegevens over deze personen.

* * * * *

* Bernard BAEYENS, apotheker, onderluitenant 1ste klas, geboren te Oostende, op 12 mei 1863, echtgenoot van Clemence Panesi, zoon van Pierre Baeyens en Leonie Brickx. Hij kwam erg ziek naar Europa terug in 1901 en overleed hetzelfde jaar te Oostende op 38-jarige leeftijd tengevolge van een in de tropen opgelopen ziekte.

* Gustaaf BORGERS, geboren te Oostende, op 31 oogst 1878, zoon van Philippe en Delphine Fontaine, handelsagent van de Maatschappij "Lulonga", overleden te Irebu, de 7 maart 1901, 25 jaar oud.

* Edmond CEULEMANS, onderintendant 1ste klas, student in de medicijnen, in dienst getreden op 6 mei 1893, en vermoord in hinderlaag te Ambèla (La Mongola), op 14 oktober 1898.

* Noé CRANSHOF, geboren te Oostende, op 10 februari 1880, zoon van Hubert en Catherina Diepenheim, agent van de Comp-toir Congolais "Velde", gestorven te Butula op 16 december 1901.

* Joseph DECHAENE, wachtmeester bij het 3de lanciers, geboren te Oostende, op 7 november 1879, onderofficier van de Openbare Macht, gestorven te Amadis, op 13 oogst 1906 aan de gevolgen van koortsen.

* Pierre DESMEDT, timmerman in dienst van de Staat, geboren te Oostende, op 29 mei 1865. Stierf te Boma, op 25 mei 1898, ten gevolge van ziekte.

* Joseph DESMEDT, geboren te Vlissingen, de 19 mei 1874, zoon van Edmond en Marie Vandesteene, Commis-chef en post-overste, gestorven te Suronga, in 1906, aan de gevolgen van hematurie.

* Jozef DEVOS, geboren te Oostende, op 24 maart 1863, zoon van Ludovicus en Coleta Meulenbroeck. Na een eerste verblijf van 1891 tot 1894, vertrok hij opnieuw in 1895 ; kwam ziek terug en stierf in 1897.

* Albert DILLEN, geboren te Oostende, op 17 september 1881, zoon van Frans en Albine Garnier, agent van de maatschappij Kasai, gestorven te Dima, op 5 oktober 1903.

* Aristide DOORME, geboren te Antwerpen, op 10 oktober 1863, zoon van Randolphe en Marie Coppejans, kapitein-commandant van de Openbare Macht, teruggekeerd in 1899 in de maand oktober. Te Oostende overleden in 1905.

* André ISTASE, onderofficier der Grenadiers, lid van de Openbare Macht. Overleden aan de gevolgen van koortsen, te Irebu, op 28 oktober 1903.

* Gerard JANSSENS, geboren te Oostende, op 2 mei 1859, gewezen luitenant bij het 14de Linie, officier bij de Openbare Macht. Gedood bij het verlaten van Doruma op 19 maart 1895.

* Jean KREMER, onderluitenant der Openbare Macht, geboren te Oostende op 23 november 1876, verdwenen op 24 maart 1904 en werd nooit teruggevonden.

* Charles VAN HALME, zoon van Charles en Marie van Sieleghem, geboren te Oostende, op 27 maart 1865, echtgenoot van Marie Levy. Te Antwerpen aangeworven de 23 juni 1897. Uit Antwerpen vertrokken op 6 juli 1897. Substituut te Lusambo. Overleden te Lubue (Kasai) op 19 december 1898, aan een hematurie.

* Léon WEITZ, geboren te Oostende, op 14 maart 1879, sergeant-majoor bij het 3de Linie, onderluitenant der Openbare Macht. Overleden op 15 april 1902, in Nieuw Antwerpen.

* ----- *

Norbert HOSTYN

DE PUTTI IN DE PLANTSOENEN VAN HET STEDELIJK ZWEMBAD EN
IN HET KONINGSPARK (KONINGIN ASTRIDLAAAN)

Vooruitlopend op mijn bijdragenserie over de Oostendse monumenten, pleegde ons medelid de Heer André VAN DEN AUWEELE op p. 83/268-269 een bijdrage met illustraties over de "putti in 't Koningspark".

Over het wie, wat, hoe en wanneer van deze 4 prachtsculpturen bleef ons geacht medelid het antwoord schuldig maar zijn artikel had alvast één grote verdienste: de aandacht werd gevestigd op deze toen nog erg verkommerde beeldengroepen die in 't Koningsparkje een troosteloos bestaan leidden.

Zo werd ook de aandacht van Schepen Gerard DANIELS gewekt : hij en zijn ploeg namen het initiatief om de putti een nieuw bestaan te geven. Twee van de 4 beeldengroepen werden opgeknapt, groen geschilderd, waarna ze geplaatst werden in de plantsoenen van het Stedelijk Zwembad langsheen de Koningin Astridlaan. Dit was in september 1984. De twee overige bleven voorlopig op hun aloude standplaats.

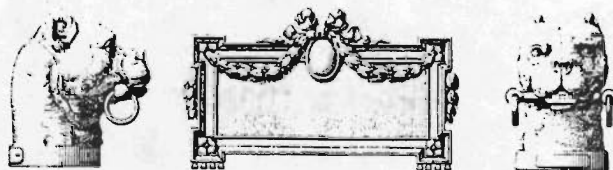
Eerlijkheidshalve dient gezegd dat de Heer VAN DEN AUWEELE in zijn bijdrage ook reeds verplaatsing van de beelden suggereerde, dit om ze te herwaarderen.

Wat de omschrijving betreft hernemen we eerst de tekst van de Heer VAN DEN AUWEELE en verwijzen meteen ook naar p. 83/268 voor de illustratie :

- 1) a) blaast in hoorn,
b) houdt krans vast,
c) knielt - heeft pijlenkoker en houdt bloemen vast.
- 2) a) kijkt omhoog,
b) zit,
c) kijkt in de verte.
b en c houden schelp vast
- 3) a) buigt voorover,
b) zit op gans,
c) houdt krans boven 't hoofd.
- 4) a) houdt rozen vast,
b) houdt fakkel in de hoogte,
c) met bloemen van linker schouder tot rechter hand.

Blijkens de gieterijmerken op de beeldengroepen, die bloot kwamen tijdens het opfrissen, werden ze gegoten in de Fonderie du Val d'Osne.

Dat bleek een nog steeds bestaande gieterij te Osne le Val, Joinville (F) te zijn.

Articles d'écurie (têtes pour poteaux, têtes à anneaux, cadres d'inscription). Fonte du Val d'Osne.

In kader vindt U een korte bijdrage over die gieterij. Het is een Franse tekst die we overnamen uit : Y. DEVAUX, L'univers des bronzes, Paris (Pygmalion), 1978. De tekst van DEVAUX bevatte meteen de sleutel tot de oplossing van het Oostends putti-raadsel : de beelden zijn copiën naar 4 beeldengroepen met putti die de "Parterre d'eau" in de tuinen van het Kasteel te Versailles nabij Parijs sieren.

Deze beelden nu, zijn het ontwerp van Corneille VAN CLEVE (Parijs, 1645-1732), beeldhouwer van Vlaamse afkomst, zoals zijn naam liet vermoeden. Na een opleiding bij Michel ANGUIER, verbleef hij van 1671 tot 1680 in Italië.

Na die studietijd werkte hij ondermeer aan de decoratie van het Kasteel te Versailles : de decoratie van het hoofdaltaar in de kapel en de beeldengroepen met putti voor een bassin in de tuinen.

Wanneer we er de laatste paragraaf van het tekstje over de gieterij op nalezen, daar waar sprake over de copiën van beelden uit Versailles menen we dat het antwoord gegeven is.

Hiernaast dan een overtuigend bewijs : de groep "putti met toorts" met op de achtergrond het Kasteel te Versailles.

Meteen misschien een idee voor onze volgende Plate-excursies ? ? ?

VAL d'OSNE (Société du).

Cette fonderie d'art, qui devait absorber plusieurs établissements concurrents (André, Barbezat, Ducel), avait installé ses ateliers dans la Haute-Marne, au Val d'Osne (gare de Curel). Ceux-ci produisent encore de nos jours.

Lors de l'Exposition Universelle de 1878, cette maison présenta deux fontaines monumentales et de nombreuses statues, dont des groupes animaliers, ainsi que des vases, en bronze, fonte de fer, et fonte cuivrée: en tout, plusieurs centaines de modèles!

En 1893, à l'Exposition Universelle de Chicago, plusieurs grands groupes en fonte de fer, copies de sculptures du château de Versailles, eurent un succès certain auprès du public américain. A cette manifestation furent remarquées deux œuvres d'Auguste Moreau, *Neptune et Vénus*, et un *Faune buvant*, grandeur nature, elles aussi fondues⁶⁶ au Val d'Osne. Le rapport de cette exposition précise que ces fonderies « n'emploient pas moins, chaque année, de 7 millions de kilogrammes de fonte de fer ».

L'AILE DU NORD, VUE DU PARTERRE D'EAU

Norbert HOSTYN

(met dank aan collega François PEROT van het Musée du Petit Palais te Parijs).

BRIXHAM - verbetering en aanvulling

De tekst verschenen op blz. 85/56 betreffende onze vissers te Brixham is onjuist. Hieronder volgt de verbetering en een aanvulling.

Foto onderaan rechts :

van links naar rechts - staande personen

- 1e persoon : de heer Robert VANHOVE (1 juni 1912-20 mei 1981), was vòòr en nà de oorlog 40-45 docent aan de Marine School te Oostende
3e persoon : de heer DE DEKEN, was vòòr de oorlog lesgever aan de Marineschool te Oostende.
4e persoon : de heer Henri DE SCHEPPER, was vòòr de oorlog lesgever aan de Marineschool te Oostende. Werd na de oorlog zeevaartinspecteur te Antwerpen.

Deze gegevens werden ons medegedeeld door onze leden, de heer Jan VAN HOECK en de heer Jacques LAUWEREINS.

Foto onderaan links :

de eerste jongen van rechts is René RASSAERT
de derde jongen van rechts is Fernand DESMIT

Deze gegevens werden ons medegedeeld door ons lid de heer Eric DEGRAEVE die op zijn beurt de inlichtingen ontving van de heer Albert DESMIT die tijdens de oorlog te Brixham verbleef.

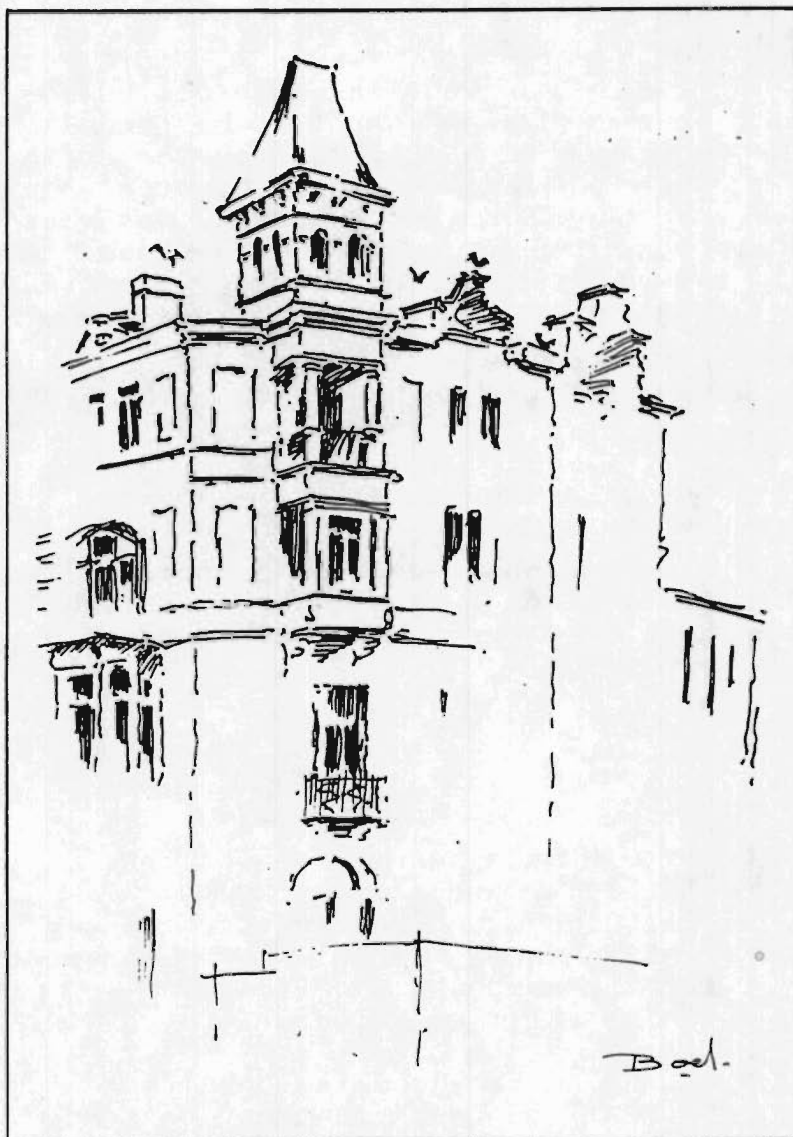
§ § § § §

IN DIT NUMMER

- blz. 2 : O. VILAIN : de jaarlijkse veiling
blz. 3 : G. BILLIET : August Stracké (9)
blz. 6 : J. KLAUSING : van kaketuut tot kantentuit
blz. 7 : R. VANCRAEYNEST : archief over Oostende en het Camerlinckxambacht
blz. 8 : E. SMISSAERT : een biografie over J. Van De Putte
blz. 9 : J. KLAUSING : de commissionnaire
blz. 15 : J.P. FELIX : orgels in groot Oostende
blz. 20 : H. HOSTYN : vergeten Oostendse kunstschilders van LIX tot LXVI
blz. 22 : A. VAN ISEGHEM : Oostende in vogelperspectief
blz. 24 : I. VAN HYFTE : grond te huur, anno 1866 (3)
blz. 26 : de zwarte nonnen te Oostende - een historiek deel 6
blz. 28 : J. KLAUSING : herinneringen aan d'oeude vier-torre
blz. 30 : uit het maandblad van de Cine Club Oostende
blz. 31 : N. HOSTYN : monumenten, beelden en gedenkplaten te Oostende - XXVI - XXVII

TEKST OVERNAME STEEDS TOEGELATEN MITS BRONOPGAVE

VERGANE OOSTENDSE GLORIE

Een originele kijk van Maurice BOEL op vergane Oostendse glorie : de hoek Ijzerstraat/Van Iseghemlaan